

in.ihned.cz/zahranici

Indonéský Prambanan

Ve střední části indonéského ostrova Jáva, nedaleko kulturního centra Yogyakarta, leží velký hinduistický chrámový komplex Prambanan. Místní tuto lokalitu častěji nazývají podle hlavního chrámu Lorojonggrang – kromě něj tu najdete necelou desítku velkých staveb a 224 malých.

Chrámový komplex

Hlavní chrám zasvěcený hinduistické „Svaté trojici“ nechal jako symbol své moci postavit kolem poloviny 9. století král Rakai Pikatan z hinduistické dynastie Sanjaya, menší věže postavili lidé z nižších tříd jako dar králi. Stavba byla na svou dobu velkolepá, nevyužívala se však dlouho. Ve třetině 10. století se totiž poli-

tické a kulturní centrum posunulo více na východ ostrova, Prambanan byl opuštěn, chrámy chátraly a v 16. století je poničilo zemětřesení. Koncem 19. století byly ruiny vysekány z vegetace a krátce před druhou světovou válkou začala jejich rekonstrukce, která probíhá dosud. Na seznam světového dědictví UNESCO byl komplex zařazen v roce 1991.

Prambanan tvoří tři hlavní svatyně neboli „candi“, což je označení pro předislámskou chrámovou architekturu na Jávě. Ta vychází z architektury indické a sama se později stala inspiračním zdrojem staveb v dalších částech jihovýchodní Asie, zejména slavného Angkoru v Kambodži. Chrámů před-

FOTO: ARCHIV

stavují posvátnou horu Meru, střed vesmíru a sídlo bohů a strážců světa, a mají proto podobu věže. V Prambananech je prostřední nejvyšší věž zasvěcena Šivovi, jižní a severní menší věže Brahmovi a Višnuovi. Chrámové věže stojí na vysokém pódium, z vnější strany lemovaném řadou malých stúp, malých zvonovitých věžiček.

Legenda o princezně

V hlavní komoře střední věže, obrácené k východu, je uložena třímetrová socha Šivy a ve vedlejších komorách můžete vidět například sochu Ganeši, Šivova syna se sloní hlavou, nebo sochu jeho ženy Durgy, s níž je spojena dávná legenda. Podle ní javánská princezna Loro Jonggrang (odtud název chrámu) přislíbila ruku nemilovanému princovi,

pokud od západu do východu slunce vystaví chrám zdobený tisíci sochami. Princ se to s pomocí nadpřirozených sil téměř podařilo, zbývalo dokončit jedinou sochu. Princezna se polekala, nechala na východě zapálit velký oheň a přikázala ženám drtit rýži, aby probudila kohouty a ti svým kokrháním předčasně oznámili východ slunce. Princ ji v hněvu proměnil v poslední, nejkrásnější sochu chrámu.

Věže na vnějších galeriích zdobí hluboký kamenný reliéf. Na věžích zasvěcených Šivovi a Brahmovi lze vidět výjevy z hinduistického eposu Ramajana, na věži Višnu příběh Křišny. Hlavní trojici svatyní doplňují na východní straně tři menší věže, zasvěcené zvířecím atributům nejvyšších božstev – býkovi Nandimu, huse (nebo

labuti) zvané Hamsa a orlu Garudaovi. Těchto šest velkých věží stojí spolu s dalšími stavbami v hlavním čtvercovém okrsku. Vstupovalo se do něj čtyřmi bránami – u východní stál svatý strom Tanjung, po němž božstvo sestupovalo na zem. Ve vnějším a větším okrsku stojí ve čtyřech řadách 224 malých věží, které tvarem kopírují chrám hlavní.

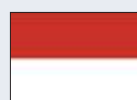
Blízko hlavního komplexu se nacházejí i další chrámy. U buddhistického Candi Sewu tvořeného mnoha malými stavbami najdete pěkné sochy strážců, zajímavý je i chrám Kalasan s terasou na půdorysu řeckého kříže. A pokud chcete vidět Prambanan z výšky, vydejte se k několik kilometrů vzdáleným zbytkům paláce krále Raku Boko. ●

KAROLINA DOSTÁLOVÁ

TIPY NA CESTU

Cesta z Yogyakarta (20 km) k chrámům trvá půl hodiny autem nebo hodinu veřejnou dopravou, minibusem zvaným bemo. Kromě baletu Ramajana ve večerně nasvíceném Prambananech lze doporučit předsta-

vení Wayang Kulik, stínového loutkového divadla, v němž všechny loutky vodí vyprávěč příběhu doprovázený tradiční hudbou gamelan, a také výlet k Borobuduru, velké buddhistické stúpe tvaru mandaly.